

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 126, ЧИСЛО 9, П'ЯТНИЦЯ, 1 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ

1893

Vol. 126, No. 9, FRIDAY, MARCH 1, 2019

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Та, що з косою

Петро Часто

Що можна сказати про Юлію Тимошенко передусім? Маючи при цьому на увазі, що одні її палко і вірно, крізь роки й обставини, всупереч знеславлюванню і шельмуванню, люблять, а інші так само палко і так само здавна ненавидять. А можна, не боячись помилитися, сказати одне: вона – непересічна, рідкісна особистість. Навіть якщо врахувати, що Україна у своїй історії, ще від докозацьких часів, мала низку знаменитих жінок, розумних, сильних волею, цілеспрямованих, відданих якійсь великій меті чи ідеї, то й у цьому яскравому ряді провідниць „Батьківщини“ залишиться помітною, значною, хоч усе ще не до кінця розгаданою.

Її зоряна година припала на Помаранчеву революцію, над тодішнім Майданом „Юля! Юля!“ звучало найчастіше і, може, відтоді українська політична верхівка, що складалася переважно вже зі слабого, ласого на гроші і розкоші, морально виродженого чоловіцтва, стала тяжко заздрити цій молодій, гарній жінці з косою-німбом довкола чола. Заздрити і ненавидіти – до тієї міри, що багатьом загонами владолобцям хотілося якимсь чином раз і назавжди прибрати її з дороги.

Невдовзі після того помаранчевого Майдану відомий київський літератор і сценарист Юрій Рогоза написав і видав книжку-версію „Вбити Юлю“ – з вплетеними у сюжет чільними на той час діячами з президентського оточення, професійним вбивцею Рамзаєм і схемою розправи над українською прем'єркою. Текст, попри змінені прізвища, вражає обізнаністю автора з реальним життям політичної верхівки.

Це був вересень 2005 року. Минуло тільки сім місяців діяльності нового уряду. Й раптом тодішній Державний секретар Олександр Зінченко скликає сенсаційну прес-конференцію й заявляє на ній: „Секретар національної Ради безпеки і оборони Порошенко, Перший помічник Президента Ющенко Третяков, кілька їхніх партнерів, як от Мартиненко, цинічно і системно реалізують свій сценарій використання влади у власних цілях...“.

Скандал, з якого почалося розчарування в помаранчевій владі, закінчився тим, що Президент Віктор Ющенко за одним махом звільнив з посад і Секретаря Національної ради безпеки і оборони Петра Порошенка, і Прем'єр-міністра Ю. Тимошенко, і також О. Зінченка, чесного викривача першої в пореволюційній Україні корупційної схеми.

Психологічне реконструювання того моменту з-під руки Ю. Рогози: „...Юлі на якусь мить здалося, що вона померла, її немає, і те, що відбувається, – всього лише передсмертне марення...“.

А насправді в ту мить померла не вона, а її віра в людину, яку нація, що підвелася з колін – і вона, Юля, разом з усіма – вважала народним президентом.

(Закінчення на стор. 14)

125-літній ювілей УНСоюзу відзначено церемонією в міському ратуші Шамокіну

В міському ратуші Шамокіну (зліва): Головний Операційний Директор/Головний Секретар Юрій Симчик, Контролер Люба Вальчук і Радна Ірена Яросевич від УНСоюзу, міські радні Ден МекГро й Скот Ровтон, міський адміністратор Роберт Слейбі, міський голова Джан Бравн, Президент/Головний Виконавчий Директор УНСоюзу Стефан Качарай з дружиною Святославою, о. Микола Іванов і дяк Давид Калета з української католицької церкви Преображення Господнього. (Фото: Рома Гадзевич)

Рома Гадзевич

ШАМОКІН, Пенсильванія. — Делегація провідників Українського Народного Союзу (УНСоюзу) поїхала 22 лютого до Шамокіну, міста де ця братська забезпечена установа

була заснована 22 лютого 1894 року. У міському ратуші Шамокіну, який теж був збудований 1894 року, посадик міста й Міська Рада представили прокламацію, яка вшановує УНСоюз в

(Закінчення на стор. 9)

Порошенко відвідав українську громаду

Левко Хмельковський

САВТ-БАВНД-БРУК, Нью-Джерсі. – Сотні американських українців, не зважаючи на сніговію, прийшли 20 лютого на зустріч з Президентом України Петром Порошенком в Савт-Бавнд-Бруку, Нью-Джерсі.

Гостя зустрічала перед храмом-пам'ятником св. Андрія Первозваного учениця Школи українознавства Анна Гакало з квітами, а також Митрополит Української Православної Церкви США й усієї діаспори Антоній, Архієпископ УПЦ США

(Закінчення на стор. 10)

Під час Літї в храмі св. Андрія Первозваного. (Фото: Левко Хмельковський)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Визначено лавреатів премії Шевченка

КИЇВ. – Комітет з Національної премії ім. Тараса Шевченка 19 лютого назвав цьогорічних лавреатів. У номінації „Література, публіцистика, журналістика“ перемогу здобули Богдан Горинь та Оксана Забужко. У номінації „Музичне мистецтво“ відзначений Володимир Шейко. Переможцем у категорії „Візуальне мистецтво“ став Василь Чебаник. Найкращим у номінації „Кіномистецтво“ став Роман Бондарчук, у категорії „Театральне мистецтво“ – Ростислав Держипільський. Нагороду вручатимуть, за традицією, на початку березня. (*Радіо Свобода*)

■ Необхідно захистити пам'ятки Криму

КИЇВ. – 21 лютого у приміщенні Міністерства закордонних справ України відбулося XXIV засідання Національної комісії України у справах ЮНЕСКО. Члени комісії обговорили її роботу у 2018 році, окреслили ключові пріоритети роботи у 2019 році, надали патронат низці заходів, проведення яких заплановано у поточному році. Під час засідання наголошувалось на важливості збереження культурних цінностей України у тимчасово окупованому Росією Криму на порядку денному міжнародних організацій, у першу чергу ЮНЕСКО, застосування міжнародних механізмів захисту культурних цінностей, що опинились під загрозою руйнування або знищення у наслідок дій окупаційної влади. Особлива увага була приділена збереженню Ханського палацу в Бахчисараї, який опинився під загрозою втрати своєї культурної та історичної автентичності в наслідок варварських „реставраційних робіт“ окупантів. (*Міністерство закордонних справ України*)

■ Генералові оголошено підозру у зраді

КИЇВ. – Військова прокуратура 25 лютого повідомила про підозру у державній зраді колишньому керівникові Генерального штабу Збройних сил України у 2012-2014 роках, генерал-полковникові Володимирові Замані. Всупереч прямій нормі закону про граничну чисельність Збройних сил, В. Замана здійснив дії для зменшення майже на 5,000 боєдатних військовослужбовців. Були розформовані зенітно-ракетні дивізіони, 588 одиниць військового майна, переважно складових зенітно-ракетних комплексів, скорочених військових частин, підлягали розбиранню і утилізації, що позбавило протиповітряної оборони всю державу. В. Замана, всупереч Конституції, розпорядився розформувати військові частини бойового оперативного забезпечення, частини розвідки, радіоелектронної боротьби, зв'язку. У 2013 році за директивами В. Замани було скорочено 3,205 працівників військових комісаріатів, розформовано понад 70 військових частин і з'єднань переважно бойового і оперативного забезпечення, навчальних центрів і територіальних центрів комплектування у випадку особливого стану або початку бойових дій чи мобілізації. (*„Укрінформ“*)

■ Аласанія подав позов до суду

КИЇВ. – 25 лютого голова правління Національної суспільної телерадіокомпанії України (НСТУ) Зураб Аласанія подав позов щодо скасування рішень наглядової ради НСТУ та її посадових осіб про дострокове припинення його трудового контракту. З. Аласанія вважає рішення наглядової ради незаконними та звертається до суду з метою захисту своїх трудових прав. 31 січня наглядова рада НСТУ прийняла рішення про дострокове припинення контракту з З. Аласанією. При цьому було запропоновано, що тимчасово виконуючим обов'язки голови правління НСТУ має стати член правління Микола Чернотичський. З. Аласанія керував Національною телекомпанією з 2014 року до листопада 2016 року. У 2017 році наглядова рада НСТУ за результатами відкритого конкурсу обрала його головою правління Суспільного мовлення. Він мав працювати на посаді чотири роки. (*„Укрінформ“*)

ПОЛІТИЧНЕ ЛИЦЕМІРСТВО

На словах Меркель підтримує Україну...

Михайло Гончар

Німецький журналіст Борис Райтшустер кілька днів тому написав влучний текст про Ангелу Меркель і сучасну німецьку політику:

„Багато хто в Німеччині (хто зі схваленням, хто з осудом) все ще вважають, що Меркель виступає проти Путіна і за Україну. Однак, її дії свідчать про інше. У 2008 році саме Меркель рішуче заблокувала процес вступу України в НАТО. Вона грала вирішальну роль у рішенні не постачати зброю в Україну після вторгнення російських військ. Європейські санкції ніколи не були для Путіна досить болючими, щоб змусити його змінити свою політику. Мінськими угодами Меркель фактично закріпила позиції Росії в Україні. Після військового нападу на українські кораблі в Керченській протоці наприкінці минулого року щодо Росії не було ухвалено жодного заходу. І ось тепер саме Меркель готова встромити економічний ніж у спину України путінським „Північним потоком-2“. Вона любить, коли її називають великим об'єднувачем Європи, але насправді Меркель наполегливо намагається цю саму Європу розколоти.“

Б. Райтшустер написав це 14 лютого, а вже 16 лютого „Frau Ribbentrop“ на Мюнхенській безпековій конференції практично запросила Кремль до дальших путінських війн в Європі. У відстоюванні „Північного потоку-2“ вона вже перевершила свого попередника Ієргарда Шредера, коли той проштовхував перший потік.

Забувати пруського філософа-дипломата Олександра Гумбольдта, холодну війну, звичайно, не варто, що й зробила А. Меркель у своєму виступі. Але не згадати жодним словом про російську агресію (точніше, називати її „порушенням міжнародного права“, „кризою на сході України“), про українських бранців Кремля, про полонених на Донбасі, про українських моряків (і це тоді, коли поруч з місцем проведення конференції проводилась акція-нагадування!), про жертв варварських бомбардувань російською авіацією сирійських міст, зокрема Алеппо, про понад 10 тис. загиблих внаслідок російської агресії українців, про жертв пасажирського літака „МН17“, про Солсбері – це свідчить про цілковиту лицемірність німецького провідника, її байдужість до Східної Європи, її нестримне запобігання перед Володимиром Путіним. Чого варті тиради про російський газ і пустослів'я про те, що він потрібен Німеччині у великій кількості!

Окремі висновки, які можна зробити після виступу А. Меркель в Мюнхені:

1. Вісь Москва-Берлін зформована й вона ще більш зміцниться, коли запрацює „Північний

потік-2“. Не повинна вводити в оману фраза А. Меркель про те, що Росія веде гібридну війну. У неї хибне уявлення про те, що це таке гібридне війна „a la Russe“.

2. А. Меркель дезінформована своїм оточенням щодо газової політики Росії й має деформоване уявлення про газові реалії Європи. (Чого варті її відповідь, нібито „Північний потік-1“ не вплинув на Україну – на запитання народного депутата Світлани Заліщук. А. Меркель неправомірно порівняла импорт газу в Західну Німеччину в малих обсягах у 1970-их роках з нинішніми обсягами, які на порядок вище, і саме така майже півстолітня еволюція газової експансії Росії й викликала залежність.)

3. Улещуючи слух американців про готовність брати скрапленій природний газ зі США, А. Меркель намагається обманути Вашингтон, бо цей газ німці будуть брати так само з Росії.

4. А. Меркель боїться американських мит проти німецької автомобільної промисловості бо збитки від цього можуть перевершити очікувані вигоди від російського газу.

5. На словах А. Меркель підтримує Україну, а на ділі – путінський режим.

І насамкінець. Німеччина не тільки грішми допомагає В. Путінові вести війни через закупівлі газу, нафти, вугілля. Неабияке сприяння має місце у виробництві сучасної техніки для російських збройних сил. Так, наприклад, суднобудівний завод „Пелла“ в Ленінграді, який виконує замовлення для Військово-морської флотії Росії, отримав у власність спеціалізовану корабельню „Sietas“ в Гамбурзі ще у 2014 (!) році. Таким чином, німецькі виробничі потужності задіяні у ланцюжку виконання замовлень від московської військової машини. Ця російська компанія, до того ж, будує ракетні корвети на захоплених в Україні суднобудівних потужностях у Феодосії, в окупованому Криму. Німецьке підприємство „Sietas“ з 2016 року стало виконувати завдання від російського Міністерства оборони щодо створення новітніх кораблів і для обслуговування підводних човнів. Нові кораблі, котрі будуть будуватися у Німеччині, призначені для забезпечення арктичної експансії Росії.

„Пелла“ не значиться в жодних санкційних списках! Подібні речі, якщо їх не припинити, лише породжують відчуття безкарності та вседозволеності.

Йі тому, потрібно те, що я вже не раз писав: Росію не вдасться стримувати, якщо не вибити її німецьку підпорку.

„Газета по-українськи“

Михайло Гончар – експерт з енергетичних проблем, Київ.

ВИКЛИК ПЕРЕД ЗАХОДОМ

Врятувати НАТО

Едвард Лукас

Десять місяців, щоб урятувати Альянс? Звучить надто драматично, але на наступній зустрічі глав держав та урядів НАТО, що відбудеться в грудні в Лондоні, справді вирішуватиметься екзистенційне питання: як виправити давні проблеми організації?

Очевидно, найкращою новиною є вступ Північної Македонії до Північноатлантичного блоку – після того, як вирішилася ганебно затягнена суперечка з Грецією. Ішлося про назву колишньої югославської республіки. Ця рідкісна для Західних Балкан добра новина – ляпас Кремлеві, що намагається розпалювати екстремізм і сїяти розбрат у вразливому регіоні.

Щоправда, успіх на цьому фронті контрастує з провалами на другому: в Україні та Грузії – двох кандидатах, які значно більше заслужили на членство. Заморозивши на невизначений термін їхні документи на вступ, НАТО прийняло вето росіян на подальше розширення. До грудня організація мусить розібратися з цим питанням.

Ще одна добра новина: Альянс повернувся до

своєї головної місії, тобто територіальної оборони. Завдяки рішенням, ухваленим на саміті 2016 року, НАТО має міжнародні сили прикриття в Естонії, Латвії, Литві та Польщі, а також цілеспрямовано збільшує присутність у Чорному морі. Тішитися маємо з чого: реальні війська, реальні пляни та реальні навчання в країнах, найвразливіших до зазіхань Росії. Тож війна тепер менш імовірна, ніж раніше.

Проте, в стратегічній концепції НАТО ще багато прогалів. По-перше, криза системи ухвалення рішень. Чи уповноважений американський генерал Кертіс Скапаротті, головнокомандувач об'єднаними збройними силами НАТО в Європі, який до того ж командує і Збройними силами США в цьому самому регіоні, на власний розсуд переміщуватиме війська на передову лінію? Чи він мусить чекати на рішення Альянсу, яке ухвалюється повільно, і ризикувати політичними перешкодами, що влаштовані країнами, де вплив Кремля пустив глибоке коріння?

Питання також у тому, що робити, коли тре-

(Закінчення на стор. 12)

Марина Порошенко і студенти провели акцію на підтримку військовополонених моряків

ОДЕСА. – Дружина Президента України Марина Порошенко відвідала Одеську область із робочою поїзкою та взяла участь у студентській акції на підтримку військовополонених моряків, яка проходила в Одеському морському порту на фрегаті „Гетьман Сагайдачний”.

У ході акції українські студенти звернулися до молоді всього світу із закликом: „Зробити все можливе задля звільнення 24 українських військовополонених. Кожна дія, кожен крок допоможе українським бранцям вийти на волю”. Також українська молодь звернулася до дружини президента України з проханням передати листи 24 українським морякам, які внаслідок збройної агресії з боку Російської Федерації 25 листопада 2018 року потрапили в полон.

„Сьогодні ми вкотре вимагаємо від Росії негайно звільнити всіх 24 наших військовополонених. Звільнити три захоплені українських військових судна. І забезпечити вільне мореплавство в Азовському морі. А також допус-

Марина Порошенко зі студентами в Одесі.

тити до українських військовослужбовців міжнародні гуманітарні інституції, зокрема Міжнародний Комітет Червоного Хреста”, – сказала М. Порошенко.

Адміністрація Президента України

Голова місії СКУ зі спостереження за виборами розгорнув роботу в Києві

ТОРОНТО. – Голова Міжнародної місії Світового Конгресу Українців зі спостереження за виборами 2019 року в Україні (Місія СКУ) Євген Чолій здійснив робочий візит в Київ 11-15 лютого з метою розгортання роботи місії в Україні.

У рамках візиту голова Місії СКУ зустрівся з представниками державних органів влади, насамперед Центральною виборчою комісією України та Міністерством закордонних справ, провадими інших міжнародних та національних спостережних місій в Україні, а також з представниками громадського сектора України, зокрема у сфері медіа-моніторингу та комунікацій.

На зустрічах йшлося про хід підготовки до виборів президента України 31 березня та про моніторинг даного процесу з боку Місії СКУ. Є. Чолій зазначив, що Місія СКУ включатиме довгострокових дистанційних спостерігачів для медіа-моніторингу та короткотермінових спостерігачів, які вестимуть моніторинг в Україні та в дипломатичних представництвах України у світі. Місія СКУ включатиме працю спостережної місії за виборами Українського Конгресового Коміте-

ту Америки.

11 лютого голова Місії СКУ долучився до координаційної зустрічі міжнародних спостережних місій в Посольстві Канади, де обговорювались питання змін до виборчого законодавства в Україні, розміщення довгострокових і короткотермінових спостерігачів, проведення тренінгів та публікації звітів. На окремих зустрічах з провадими таких спостережних місій, як Бюро з демократичних інститутів і прав людини (БДПІЛ) Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЕ), Канадська Місія – Вибори в Україні 2019 (КАНА-ДЕМ) та Європейська мережа організацій зі спостереження за виборами (ЕНЕМО) мова йшла про оперативний обмін інформацією між місіями.

Усі бажаючі долучитись до спостереження виборчого процесу в Україні чи в закордонному виборчому окрузі мають заповнити відповідні аплікаційні форми, доступні на веб-сайті СКУ, і направити їх на адресу elections@ukrainianworldcongress.org не пізніше як 10 берез-

СКУ

ПОВЕРНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Навіщо нам потрібна декомунізація?

Олександр Ратушняк

У суспільній свідомості, тобто у головах людей, відбувається малопомітний, але вкрай важливий процес переорієнтації цінностей. Повільно, але наполегливо ми долаємо комплекс радянського минулого, що має таке непривабливе визначення як „совок”.

„Совок” – це сукупність ментальних рис здеціоналізованої особистості, для якої є характерними патерналізм і безвідповідальність. Тобто людина вважає, що від неї нічого не залежить, що хтось має за неї вирішити усі її проблеми, у тому числі й побуту.

Часом доводиться чути, що перейменування зараз не на часі, що це, мовляв, відволікання уваги від нагальніших проблем. Мовляв, давайте спочатку нормальне життя налагодимо, а вже тоді й будемо здійснювати декомунізацію.

Такі міркування від лукавого. Зміна ідеологем якраз і відбувається у час суспільних потрясінь. Бо нема підстав щось міняти у період ситого, заможного життя, адже воно стало можливим саме завдяки тій або іншій соціо-ідеологічній парадигмі, тобто суспільному ладові, простіше кажучи.

Але процвітання не може настати у викривле-

ному, деформованому гуманітарно-культурному просторі. Бо, як сказано у Біблії, „спочатку було Слово”. Багатими стають лише ті суспільства, які ісповідують свою систему цінностей. У чужій парадигмі вони можуть бути лише придатками.

Для сучасної України декомунізація – це дещо важливіше, ніж просто позбавлення від рудиментів радянського минулого у вигляді комуністичних топонімів чи пам'ятників вождям.

Сьогодні для нас цей процес означає деколонізацію і дерусифікацію в цілому, що дорівнює самозбереженню нації.

Нещодавно мені довелося побувати у Єгипті. Відразу впадає в око, що сучасні єгиптяни до давньоєгипетської культури не мають жодного відношення, окрім спільної назви.

Нинішні єгиптяни – це араби, які колись давно прийшли туди з Миккеї, захопили стародавній Єгипет, привласнили назву, асимілювали мешканців, а тепер спекулюють на темі залишків давньоєгипетської культури, тиражуючи її у вигляді пірамід, сфінксів, фараонів тощо.

За 2,000 років у Єгипті не залишилося носіїв тієї стародавньої культури, пам'ятки якої так приваблюють сьогодні туристів з усього світу. Гірко стає

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Опитано виборців щодо кандидатів

КИЇВ. – Якби вибори Президента України відбувалися в середині лютого, до другого туру вийшли б Володимир Зеленський та Петро Порошенко. На третьому місці – Юлія Тимошенко. Про це йдеться у результатах соціологічного опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС). Зокрема, серед усіх респондентів віком від 18 років 14.1 відс. проголосували б за В. Зеленського, 9.6 відс. – за П. Порошенка, 7.4 відс. – за Ю. Тимошенко. Всеукраїнське опитування громадської думки КМІС проводив з 8 по 20 лютого. Методом особистого інтерв'ю опитано 2,042 респондентів, що мешкають у 110 населених пунктах усіх регіонів України (крім Криму). У Луганській і Донецькій областях опитування проводилося тільки на території, що контролюється українською владою. („Укрінформ”)

■ Корабель США прибув до Одеси

ОДЕСА. – 25 лютого до Одеського морського порту зайшов ракетний есминець США „Donald Cook”, який 19 лютого увійшов у Чорне море для проведення спільних навчань з Україною та іншими союзниками. Раніше командування 6-ої Фльоти США повідомило, що ракетний есминець розпочав 19 лютого прохід через протоку Дарданели до Чорного моря для проведення операцій із гарантування морської безпеки та зміцнення регіональної морської стабільності, підвищення боєготовності та військово-морського потенціалу спільно з союзниками по НАТО і партнерами в регіоні. Цього року буде активізовано військово-морську присутність НАТО в Чорному морі. („Укрінформ”)

■ Порошенко хоче до Європарляменту

ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ, Київська область. – Президент Петро Порошенко заявив, що мріє стати депутатом Європейського парламенту після того, як піде з посади президента. Про це він сказав 25 лютого на молодіжному форумі в Переяслав-Хмельницькому. Про свою мрію стати депутатом Європарляменту він заявляв ще в травні 2014 року, коли був тільки кандидатом в президенти. („Українська правда”)

■ Філарет закликав не йти в Софію Київську

КИЇВ. – Колишній предстоятель Української Православної Церкви Київського Патріархату Філарет звернувся до глави Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) Святослава з закликом не проводити заплановану на 7 квітня Літургію в Софійському соборі у Києві. Він пояснив, що „це незвичайне явище, бо УГКЦ ніколи не звершувала літургію в центрі українського православ'я і це може викликати спротив з боку православних українців. 25 лютого УГКЦ заявила, що наразі остаточно не вирішила, чи проводити богослужіння в Софійському соборі в Києві 7 квітня цього року. З метою обговорення невирішених питань плянується проведення зустрічі представителів обох Церков і поки очільники Церков не обговорять спірні питання, офіційні коментарі не надаватимуться. („Українська правда”)

■ Хто поїде на Євробачення-2019?

КИЇВ. – У фіналі українського національного відбору на Євробачення-2019 перемогла співачка Maruv з піснею „Siren Song”, показ якої називали дуже відвертим, а її критикували через гастролі в Росії. Справжнє ім'я Maruv – Анна Корсун, вона народилася у 1992 році на Дніпропетровщині. Попри її перемогу у відборі Національна суспільна телерадіокомпанія (НСТУ) заявила, що контракт, який давав Maruv право представляти Україну на Євробаченні, не підписано, бо співачка продовжує виступати в Росії. 25 лютого Maruv заявила, що проблеми в цьому не бачить, бо своєю музикою „несе мир і хоче об'єднувати народи”. Хто представлятиме Україну на Євробаченні і чи представлятиме взагалі – до цього часу невідомо. В НСТУ заявили, що на прийняття рішення в них є час до початку березня. (BBC)

Вести, слухаючи Бога і ближніх: Інтерв'ю з Владикою Борисом Гудзяком

18 лютого у Ватикані повідомили, що Папа Франциск благословив рекомендацію Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви і призначив владика Бориса Гудзяка митрополитом і архиепископом Філадельфійської Архиепархії у США. Протягом останніх шести з половиною років Владика Борис був єпархом Паризької Єпархії св. Володимира, служачи українцям греко-католикам у Франції, Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі та Швейцарії. Служба комунікації Українського Католицького Університету попросила владика поділитися своїми першими реакціями на новину про номінацію, підсумувати роки служіння в Західній Європі та розповісти про плани та мрії щодо нового служіння. Інтерв'ю перевела Мар'яна Карапінка. Подаємо інтерв'ю в скороченому варіанті.

Якою була ваша реакція на новину про рішення Синоду і Святішого Отця, щоб призначити вас митрополитом Філадельфійським?

Дозвольте бути цілковито щирим. Це призначення і все, що воно передбачає, спонукає до глибокої призадуми та викликає велику кількість різноманітних почуттів. Найпершим є почуття вдячності, насамперед Богові.

У міру того як, сподіваюся, зростаю як людська особа, мене все більше захоплює і притягає глибина Таїнства нашого Бога, суцього у Трьох Особах. Це може прозвучати надто сміливо, але я бажаю бути в присутності Бога – Отця, Сина і Святого Духа... В осерді моєї віри є те, що Син зійшов до людства, що є водночас величним і слабким, щоб бути з нами, навіть у нашій смерті, щоб привести нас до Отця. Страсті і Воскресіння Ісуса Христа та наше відкуплення у Ньому мене надихає і захоплює ще більше... Супровід і утишення Святого Духа дають мені надію та радість.

Глибоко відчуваю заступництво Матері Божої та солідарність спільноти святих, зокрема мучеників. Життя в Господі, який служив і страждав, закликає мене співстраждати і радісно служити тим, до кого я покликаний. Мене переповнює прагнення всеціло віддавати своє життя Богові і ділитися Його любов'ю і дружбою з іншими.

Вдячний Святішому Отцеві Франциску, Блаженнішому Святославі та Синодові Єпископів за їхню довіру та благословення. Відчуваю правдиве умиротворення. Як християнин і священник, приймаю Божу волю, висловлену голосом Церкви, чесно зізнаюся, що в цьому випадку ні не прагнув, ні не опирався призначенню, а прийняв його.

Зберігаю внутрішній спокій, незважаючи на те, що переповнюють сильні почуття та емоції. Митрополит-емерит Стефан Сорока приймав мене у Філадельфійській Архиепархії багато разів.

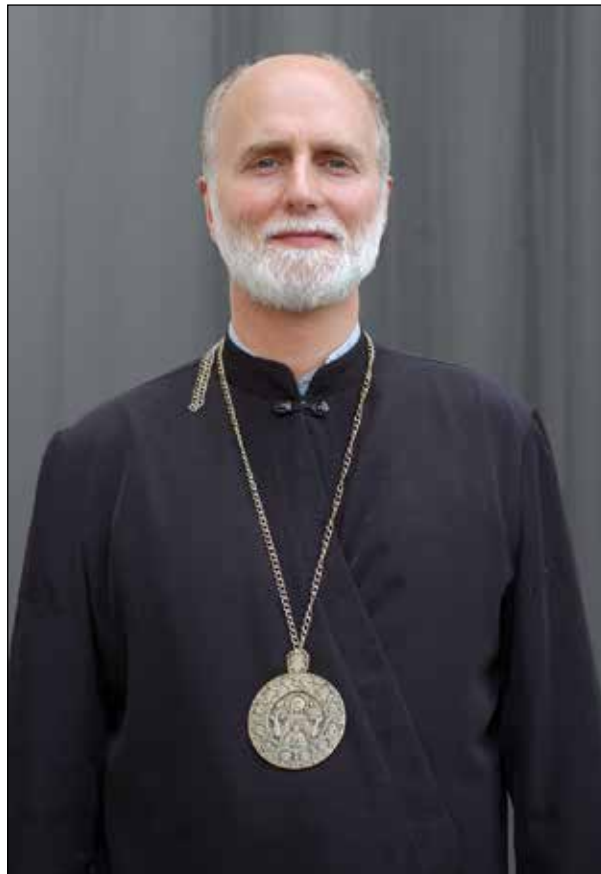
Саме він дав мені безцінну пораду, коли я починав своє душпастирську працю в Парижі: пріоритетом є люди і служіння, а не майно чи будинки. Владика Андрій Рабій, діяльний і активний апостольський адміністратор, фахово і турботливо супроводжував мене додому. Інші єпископи митрополії протягом цих днів митрополії по-братньому підтримували мене. З нетерпінням очікую зустрічі з ними та з духовенством, монашеством і вірними архиепархії.

Залишатиму служіння в Паризькій єпархії з почуттями радості, вдячності, але також і смутку: дякую за чудових священників, монахів і монахинь та мирян, якими Господь благословив мене у цих п'яти країнах, радію безліччю дарів, які ми отримали, зокрема духовною і душпастирською зрілістю духовенства, єдністю вірних та автентичною соборністю, яку нам вдалося розвинути і досвідчити. ...

Під час вашої інтронізації в соборі Паризької Богоматері 2 грудня 2012 року ви закликали духовенство і вірних Паризької єпархії йти разом „від слави до слави”. Яким було це паломництво? Що сталося протягом цих шести років?

Наше паломництво „від слави до слави” (2 Кор. 3, 18) у Паризькій єпархії варто розуміти у духовному вимірі, зокрема й тому, що наші матеріальні добра були надзвичайно скромними.

Правду кажучи, ми були досить бідні, якщо не злиденні. Єпархіальні будинки потребували ремонту, деякі взагалі закрили. Очевидно, що нашою „славою” не могли бути великі проекти та ініціативи. Жити довелося просто. І це виявилось благословенням. Ми зосередилися на основному: Слово Боже, Літургія і молитва, плекання довіри, гоєння ран, захоочення мирян брати відповідальність за церковні справи. Слідую-

Владика Борис Гудзяк

чи за настановами Святішого Отця, ми глибоко пережили Рік Божого милосердя, усвідомлюючи Боже милосердя щодо нас і наш обов'язок милосердя до інших. Ми паломничали від слави одного свята і таїнства до іншого, від однієї правдивої зустрічі до наступної. Ми навчилися щиро служити Літургії, молитися і співати разом, дотримуючись таїнственої символіки та хореографії, що її вимагає візантійсько-українська традиція. Точкою відліку стала Христова любов, на острів якої ми будували дружбу, солідарність та плідну співпрацю. Через жертву та втрачання себе ми входили у пасхальне таїнство, заглиблювалися в життя у Христі. Ми слухали і говорили від серця до серця. Саме там перебуває Господь і там Він підготував місце для Його слави – у наших душах і серцях, у нашій свободі, у нашій гідності і здатності давати життя. Ми також багато сміялися – разом, із себе, по-доброму одне з одного.

Паризька єпархія все таки розпочала нові проекти. Чи вони продовжуватимуться і як розвиватимуться?

Сьогодні я із смиренням думаю про те, чого ми не досягли або що ще треба зробити. Однак, також правда, що Господь благословив багато наших ініціатив. Єпархія відкрила нові парафії та місії. Спочатку було їх 20, тепер – 44. Кількість священників зросла більше ніж удвічі – з дев'ять до 23. Утворені канонічні структури та адміністрація. Ми реформували асоціації, що існували досі та узгодили їхню діяльність законодавчо. Створені та ефективно працюють пресвітерська та економічна ради, шість єпархіальних комісій, центр комунікації. Донори з багатьох країн щедро відгукнулися на наші ініціативи У проводі єпархії важливу роль отримали миряни. Єпархія придбала церкву, яку вже більше 200 років не використовували для молитви і започаткувала „Культурний центр Анни Київської”, названий на честь Київської князівни, яка в XI ст. стала королевою Франції. З участю майже сотні священників, мирян, зовнішніх консультантів та богословів ми розробили п'ятирічний душпастирський план. Єпархіальна команда сформулювала візію

(Закінчення на стор. 12)

АМЕРИКА І СВІТ

Путін погрожує новими ракетами

МОСКВА. — Президент Росії Володимир Путін виголосив півторогодинну промову 20 лютого про стан країни. Він перестеріг Вашингтон перед розгортанням нових ракет в Європі і вичислив ряд програм озброєння, які, за його словами, дадуть Росії військову перевагу над США. Він сказав, що Москва готова до кризи, подібної до кризи з кубинськими ракетами в 1962 році. У НАТО засуджено „неприйнятні” погрози. В. Путін визнав, що 19 млн. росіян проживають за межею бідності і обіцяв їм державну підтримку. Державна телевізійна станція 24 лютого вичислила ряд американських військових інсталяцій, які Москва візьме на приціл у випадку ядерного удару, і сказала, що ультразвукова ракета, яку Росія розробляє, змогла б поцілити їх за менше, ніж п'ять хвилин. Серед вичислених установ є Пентагон і Кемп Дейвід, місце відпочинку президентів. Ультразвукова швидкість принаймні у п'ять разів перевищує швидкість звуку, яка становить 767 миль на годину. Пентагон сказав, що погрози В. Путіна лише допоможуть об'єднати НАТО. („AFP”, „Reuters”)

В Росії пом'янули Немцова

МОСКВА. — 24 лютого тисячі демонстрантів в російських містах пом'янули критика Кремля і колишнього Віце-прем'єр міністра Бориса Немцова у четверту річницю його вбивства. Понад 10 тис. демонстрантів зібралися в Москві недалеко Кремля з транспарантами й вимогами демократичних реформ. Опозиційний політик Ілля Яшін сказав агенції „Асосейтєд Прєс”, що „неможливо жити в країні, де завжди все забороняють.” Відомий оборонець людських прав Лев Пономарьов сказав: „Росія практично будує тоталітарний режим, з тортурами й вбивствами, і ніхто не розслідує ці вбивства. Потрібно вийти на вулиці”. Після закінчення маніфестації багато учасників перейшли на міст близько Кремля, де Б. Немцова застрелено 27 лютого 2015 року. В Санкт-Петербурзі демонстрували понад 2,000 осіб, подібні маніфестації відбулися в інших містах Росії, включно з Воронежем, Ярославлем та Архангельськом. У 2017 році московський суд засудив п'ятьох осіб на довгі терміни ув'язнення за вбивство Б. Немцова, але критики уряду вважають, що правдиві винуватці належать до внутрішнього кола Президента Володимира Путіна або чеченського проросійського провідника Рамзана Кадірова. („Radio Free Europe/Radio Liberty”)

Призначено спостерігача антисемітизму

ВАШІНГТОН. — Державний Департамент США повідомив 4 лютого, що призначено Елана Кара на пост спостерігача за антисемітизмом. 50-літній Е. Кар є ветераном армії США, котрий у 2003 році служив майором в Іраку. Він був активним діячем Республіканської партії і перебирає позицію від демократа Айри Формана, котрий залишив цей пост два роки тому. Єврейські організації привітали його призначення. У Конгресі представники обидвох партій також прихильно відгукнулися на номінацію Е. Кара, хоч демократи скритикували президентську адміністрацію за дворічне зволікання цієї справи. („Jewish Telegraphic Agency”)

Два кардинали скритикували Папу

ВАТИКАН. — Два кардинали, американець Ліо Бирк і німець Вальтер Брандмюлер, скритикували підхід Папи Франциска до клерикальної педофільії. У відкритому листі 20 лютого до голів єпископських конференцій кардинали кажуть, що проблемою не є „зловживання владою”, а гомосексуалізм, який „заперечує словами й ділами божественний і природний закон”. Автори листа твердять, що „чума гомосексуалізму поширилася в Церкві, підтримана організованими мережами і охоронена конспірацією мовчаня”. Лист появився за день перед відкриттям Папою історичної зустрічі у Ватикані в справі охорони малолітніх і щоб покінчити зі скандалом, який десятиліттями ятрить в Католицькій Церкві. Обидва кардинали закликали зібраних єпископів до „охорони і проголошення чесноти доктрини Церкви”. („AFP”)

Агрофірми відроджують села

Після розпаду СРСР змінилися форми власності на засоби виробництва. У провідних галузях промисловості це призвело до появи верстви новозбагачених осіб, які стали олігархами, тобто увійшли також у політичне життя країни і значно змінили його на свою користь. У селі основним виробником продукції були колективні господарства, які ще від заснування стали засобом нещадної експлуатації селян. Не дивно, що колгоспи занепали з перших років незалежності. Але це негативно позначилося й на житті селян, які втратили працю і хоча б невелику платню.

За останні роки відродженню сільського життя і аграрного виробництва сприяють агрофірми – сільськогосподарські підприємства, що виробляють продукцію і продають її під власною маркою. Передумовою формування агрофірм є високий рівень розвитку економіки такого господарства, що забезпечує йому самостійність і незалежність у виборі виробничого напрямку, каналів використання продукції та доведення її до споживача. Найширшого розвитку набули агрофірми з виробництва ярини, овочів, винограду, ефіро-олійних культур, продукції птахівництва. Свою продукцію вони продають безпосередньо покупцям через мережу власних крамниць та на ринках або з допомогою оптової торгівлі посередників, через спеціалізовані або універсальні біржі. Уже в 1991 році були створені агрофірми на базі колгоспів у Київській, Закарпатській, Вінницькій областях. Тепер у державному реєстрі агрофірм першість мають Полтавська, Вінницька і Черкаська області.

Відомим українським виробником насіння соняшника, кукурудзи, пшениці, гороху і сої стала харківська агрофірма „Сади України“, яка діє з 1989 року. Завод з доопрацювання насіння оснащений сучасним обладнанням відомої данської фірми. Співпраця з закордонними аграріями стала запорукою оновлення виробництва. „Баришівська зернова компанія“ продала контрольний пакет акцій шведській компанії „Grain Alliance“ і нові інвестори вклали в розвиток близько 40 млн. дол. Агрохолдинг МХП став першою аграрною компанією України, що вийшла на основний майданчик Лондонської фондової біржі і має тепер власні сучасні птахофабрики у Вінниці, Миронівці, інших містах.

Найважливішим для українського села є створення нових робочих місць, значні інвестиції у розвиток сільської інфраструктури, допомога сільській інтелігенції – вчителям, лікарям. Селяни передають в оренду агрофірмам наділені їм частки колгоспної землі і це підвищує добробут сільського населення.

ІСТОРІЯ

Народження Товариства української мови ім. Тараса Шевченка

Анатолій Ковальчук

12 лютого виповнилося 30 років з часу заснування Товариства української мови ім. Тараса Шевченка (ТУМ). Товариство було утворене за одноголосним рішенням понад 700 делегатів установчої конференції, що прибули до Києва з усіх областей України. Вони належали до числа найкращих представників усіх етнографічних, соціальних, вікових і професійних груп народу. Гостями форуму були десятки відомих діячів української діаспори.

Упродовж двох днів конференція розглянула низку важливих, актуальних питань, затвердила Статут ТУМ, обрала його керівні органи, ухвалила низку заяв і звернень. У тому числі звернення до Верховної Ради Української РСР з вимогою невідкладно надати українській мові статус єдиної державної мови в Україні, юридично закріпивши його в Конституції республіки. Головою ТУМ було обрано відомого поета і громадського діяча Дмитра Павличка.

Сам факт успішного проведення установчої конференції ТУМ як першого в умовах комуністичної диктатури легального і результативного форуму українських патріотів можна оцінити єдиним словом, сповненим колосального змісту: „Звершилось!“.

12 лютого 1989 року можна вважати відправною точкою, символічним початком нестримного державотворчого руху вперед, до самостійної України. Перед українськими патріотами проліг незвіданий шлях до здійснення найзаповітніших мрій, хоча ніхто тоді не здогадувався, наскільки крутим, тернистим і тривалим він буде. Ухвалені конференцією рішення мали революційний характер. Вони засвідчили, що українство, переживши часи окупаційної московської ночі, чорної і жахливої, не зламалося, не згнуло, почало швидко відроджуватися.

Потужним і радикальним був виступ відомого письменника Олеса Гончара. Він говорив, називаючи цифри і факти, про огидне зрощення українських дітей і молоді в навчально-виховних закладах, про перекручування історії і паплюження національних героїв.

На моє запрошення на конференцію приїхали двоє вчителів-патріотів з Нового Села Хмельницької області – Іполит Брику-

лець та Арсен Главацький. Вони не були делегатами, тому виникла проблема щодо їхньої присутності в залі засідань. Перед входом до київського Будинку кіно, де мала розпочатися конференція, зібралося дуже багато людей, які не були її делегатами, але прагнули долучитися до великої справи. Проте охорона їх не впускала.

Мої друзі показали великий учнівський зошит з понад 300 підписами жителів Нового Села з вимогою до Верховної Ради надати українській мові статус державної. Справжність підписів своїм підписом і печаткою засвідчив голова сільської ради. У мене був єдиний спосіб допомогти подвижникам рідної мови – показати зошит Д. Павличкові, голові оргкомітету з проведення форуму. Відомий поет гідно оцінив унікальний вчинок учителів. Він вийшов до них, щиро подякував за ініціативу, за непросту працю, по-дружньому обійняв і провів до залу засідань. А згодом у виступі розповів делегатам про патріотичний вчинок І. Брикульця та А. Главацького і закликав усіх брати з них приклад.

Після завершення роботи конференції частина делегатів, переважно киян, зібралися біля пам'ятника Т. Шевченкові. Всі разом співавали „Заповіт“, „Червону калину“, охочі декламували Тарасові поезії. Нині znana артистка, а тоді ще харківська студентка Марія Бурмака виконала кілька патріотичних пісень. Біля нас „крутилося“ чимало нишпорок. Щоб показати, що ми їх не боїмося, заспівали заборонену владою пісню „Ще не вмерла Україна ні слава, ні воля“.

Згодом група делегатів зібралися в одній з кімнат аспірантського гуртожитку, де ми ділилися враженнями від форуму. Серед нас була унікальна людина – Христя Фріленд, тоді маловідома молода канадська журналістка, яка вільно розмовляла українською мовою, а нині міністер закордонних справ Канади. На тому вечорі знаний кобзар, журналіст і поет Микола Литвин проникливо виконав кілька козацьких дум, зокрема думу про гетьмана Івана Мазепу, і народних пісень.

Анатолій Ковальчук – делегат установчої конференції Товариства української мови ім. Тараса Шевченка від українознавчого клубу „Спадщина“ при Київському будинку вечерів.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 Fax (973) 644-9510 E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не киче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

СТАНЬТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ!

ДРУКОВАНА „Свобода“ (на папері)

Члени УНСоюзу		Нечлени УНСоюзу	
Рік	Півроку	Рік	Півроку
80 дол.	45 дол.	90 дол.	50 дол.

ЕЛЕКТРОННА (www.svoboda-news.com)

40 дол. на рік для всіх

ДРУКОВАНА І ЕЛЕКТРОННА

Члени УНСоюзу		Нечлени УНСоюзу	
Рік	Півроку	Рік	Півроку
85 дол.	50 дол.	95 дол.	55 дол.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Зеленський для України може стати трагічним

За найновішими підрахунками „слуга народу” Володимир Зеленський стоїть чи не на першому місці у президентських перегонах України. Можна наводити різні причини, чому сталося це смішне чи небезпечне явище. Можна аргументувати, що В. Зеленський комік, актор і шовмен, котрий не має найменшого досвіду у політиці, у політичній адміністрації, міжнародних відносинах, економічних питаннях тощо. Можна наводити також деякі його більш промовисті виступи російською мовою, до речі якого він досі переважно користується на 28-му році незалежності, де він просто насміхається з України. Його гумор, суб'єктом якого часто є і трагічні сторінки України, зовсім не личить президентові України. Можна приписати це характерному йому „чорному” відчуттю гумору. Однак варто тільки заглянути у його програму, щоб зорієнтуватися, що Президент В. Зеленський для України був би катастрофою.

Дзвінки гасла часто приголомшують виборців, бо кандидат говорить те, що виборці бажають чути. Аналіза зовсім відсутня, а тому що життя тяжке – людям дуже хочеться вірити. Виборцям в голову не приходять, що це все гра, яка закінчиться трагічно, бо у цій грі будуть жертвами живі люди. Мабуть, сам В. Зеленський не свідомий, який тяжкий гріх у тому, що він обдурює народ не маючи фактично конкретного плану, а може і доброї волі.

Програма кандидата В. Зеленського надзвичайно примітивна. Вона просто представляє все у рожевих окулярах, немов у раю, без найменшого алгоритму як цю нову реальність здійснювати. Ось деякі пропозиції з цієї програми:

„Мій перший законопроект „Про народовладдя”. У ньому ми разом закріпимо механізм, за яким тільки народ України буде формувати основні завдання для влади через референдуми та інші форми прямої демократії. У сучасній Україні це повинно відбуватися із максимальним використанням новітніх технологій”.

„Моя мета – побудувати державу, яка надає своїм громадянам якісний сервіс. Менше Держави в житті, більше Людини в житті Держави!”

„Ми повинні вибороти мир для України. Перед гарантими Будапештського меморандуму й партнерами з ЕС ми ставитимемо питання підтримки України в прагненні завершити війну”.

„Час повернути довіру до правоохоронних органів, яку ми плекали на початку реформи. СБУ не буде займатися економічними злочинами”.

„Я, як президент, буду гарантом кожному великому інвестору, який прийде в Україну. Україна повинна перейти на забезпечення своїх потреб коштом власних енергетичних ресурсів, ставши згодом їхнім експортером на європейський ринок”.

„Не боротьба з корупцією, а перемога над нею. Моя ціль – повна відкритість діяльності влади, автоматизація публічних процесів онлайн, зведення всього функціо-

налу держави до розмірів смартфона”.

„Найважливіший крок в охороні здоров'я – перехід до страхової медицини. Пацієнт буде сам визначати програму страхування, обирати заклад, лікаря, спосіб лікування”.

„Держава забезпечить усіх мешканців доступом до швидкого інтернету. Ми сприятимемо розвитку цифрової грамотності населення незалежно від віку”.

„Одразу хочу запевнити – іду на один термін, щоб змінити систему заради майбутнього”.

Нічого поганого, здається. Тільки проблема: нічого нового, конкретного чи можливого. Конституція України говорить в першу чергу про виявлення суверенної волі народу тобто про його владу. І як це досі спрацювало? Покликання на сучасну технологію має на увазі скерувати увагу на молодь, яка дійсно може повірити, що, керуючи сучасною технологією, вона може посісти народовладдя. У Будапештському меморандумі немає слова „гаранти” чи „гарантія”, є „зобов'язання” кожної сторони. Відомо, як Росія ставить до міжнародних зобов'язань. Кожна сторона відповідає за свої зобов'язання, але жодна не гарантує зобов'язання інших. Тобто Будапештський меморандум не буде основою закінчення війни.

Якщо держава має надати якісні послуги, то як тоді менше тої держави? Коли буде менше держави, буде ще менше послуг. Як СБУ – основна інституція правопорядку – не займатиметься економічними злочинами, то хто тоді? Історія досі показала, що безправ'я породжує злочини.

Як пацієнт буде визначати програму страхування і обирати заклад, лікаря і спосіб лікування, коли пересічний пацієнт не спосібний це робити, а інфраструктура України покищо на це не дозволяє? Як смартфоном перебороти корупцію без боротьби з нею у всіх гілках влади і суспільства? Як держава, до речі пропонується „чим менше”, забезпечить інтернет для усіх і всі стануть цифрово грамотні без відповідної розбудови інфраструктури і навчання та навіть тоді, в жодній країні світу літні особи не є такими заможними?

Як Україна стане не тільки енергетично незалежна, але навіть здатна продавати енергетику Європі, коли в Україні немає таких природних багатств, а розвиток оновленої енергії вимагає інвестицій? І врешті, як може бути гарантом інвесторам президент держави, що зобов'язується відступити після одного терміну?

Кандидатура і програма В. Зеленського – це просто його гра як актора і коміка у кандидата на президента. Його гасла дзвінки і милозвучні, але без змісту. Україні однак потрібно президента – чесного господаря. Україні потрібні не дзвінки гасла, а зміст. У своїй популістичній ролі В. Зеленський для України не просто смішний. Він може стати трагічним.

Аскольд С. Лозинський,
Нью-Йорк

Ми вшановуємо пам'ять „Небесної сотні”

20 лютого українці в усьому світі вшановували пам'ять загиблих героїв „Небесної сотні”. У 2013 році тисячі українців вийшли на вулиці, коли їхня надія на краще життя в європейській спільноті була сплюндрована проросійським режимом Віктора Януковича. Мільйони українців у всіх кутках країни вирішили відстояти свої права, ставши рушійною силою Революції Гідності. Авторитарний режим відповів насильством, оголосивши війну своєму власному народові. Кульмінацією насильства зі сторони держави став розстріл мирних демонстрантів урядовими снайперами.

У цей день п'ять років тому понад 100 українців принесли найбільшу жертву в битві за вільну і демократичну Україну від-

давши свої життя і це назавжди залишиться в нашій пам'яті.

Сьогодні, через п'ять років після Революції Гідності, народ України продовжує захищати свою територію. Російська Федерація, підступно порушивши низку міжнародних законів і угод, вторглася в Крим – суверенну територію України – і продовжує вести безжалюну війну проти України в Донецькій і Луганській областях на сході України.

Ми вшановуємо пам'ять „Небесної сотні”, яка стала прикладом для майбутніх поколінь вільних українців, ми віддаємо шану тисячам українців, які загинули або були поранені.

Александра Хичій, президент
Конгресу Українців Канади
Торонто

СКУ вітає Владика Бориса Гудзяка

Світовий Конгрес Українців (СКУ) вітає Владика Бориса Гудзяка з призначенням 18 лютого Папою Франциском, за рекомендацією Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ), Митрополитом і Архiepіскопом Філадельфійської Архiepархії Української Греко-Католицької Церкви.

СКУ також вітає Владика Гліба Лончину, Єпарха Єпархії Пресвятої родини в Лондоні з його призначенням Апостольським адміністратором Єпархії св. Володимира Великого в Парижі.

СКУ високо цінує довголітню

невтомну працю Владика Бориса Гудзяка в розбудові УГКЦ в Україні та в усьому світі. Ми відзначаємо його численні здобутки, зокрема як засновника і прозорливого провідника всесвітньовідомого Українського Католицького Університету в Львові, Україна. Владика Борис є лідером духовної та глибокої думки, який зробив дуже багато для людства. Ми сподіваємося на продовження великих справ разом для добра нашої церкви та нашого народу.

Павло Грод,
президент СКУ
Торонто

Хочемо знати про Вероніку Михалевич

Декількох істориків та краєзнавців степової України цікавить постать української поетеси Вероніки Михалевич, яка народилася (за даними офіційних джерел) 15 березня 1910 року на Херсонщині. Навчалася у Празі, брала участь у боротьбі за Карпатську Україну. В 1933 році вийшла за полковника Василя Філоновича. Після Другої світової війни оселилася в США.

Померла 28 травня 1972 року.

Чи хтось може знати про її родину, про її твори, можливо, є нащадки? Будемо вдячні за допомогу! Електронна пошта: uas.vlad@gmail.com.

Владислав Сердюк,
Віктор Маруценко,
Василь Гриценко
Київ

ВІРШІ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Цей світ – завітчана хустина

Надсилаю кілька власних поезій у сподіванні, що вони припадуть до душі читачам „Свободи”.

Заздалегідь вдячна,

Надія Гаврилюк, Київ

У цьому морі світовому
Уламки часу на поверхні:
У колі лампи світловому –
Світлини зблякли та пошехрлі.
Час забирає кольори
І додає дорозі ритвин,
І не купитись колоритним
Буянням давньої весни.
Та в збляклих посмішках отих –

Ти сам і рідні серцю люди,
І день, що завжди вічним буде,
Як юні душі дорогих.

* * *

Цей світ – завітчана хустина
І не лякає фальш у спини,
І наклеп не страшить у вічі,
Вони ж не вічні, ні. Не вічні.
І не фатальність, а фата –
Обрамлення обличчю й лику,
Цей світ – небесна доброта,
Що в серці множить без ліку.
Не Фауст ти. Ти – Фаустина.
Весь світ – завітчана хустина.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

ЗУАДК висилає контейнери в Україну

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 12 січня Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) відправив в Україну перший у цьому році гуманітарний контейнер. Основний вміст контейнера включає медичний витратний матеріал, хірургічні інструменти, лікарські ліжка з матрацами, інвалідні візки звичайні та електричні, ходунки, милиці, палиці, памперси для дорослих, засоби гігієни, обладнання для дітей з тяжкими вадами, одяг, взуття, постіль, книжки.

Гуманітарна допомога призначена для шпиталю інвалідів війни та репресованих у Винниках, Ходорівській районній лікарні, Журавнівській міській лікарні, Червоному Хресту в Чорткові, Знам'янському і Залучанському дитячим будинкам-інтернатам, Згромадженню Дочок Милосердя св. Вікентія де Поля в Снятині, Соціального центру Сестер Службниць у Львові та багатьом іншим. Книжки призначені для Музею Кобринського в Коломиї та до Курії Верховного Архiepіскопа Української Греко-Католицької Церкви.

Провід ЗУАДК висловив найщирішу подяку добровольцям та жертводавцям, завдяки яким ЗУАДК має змогу висилати таку необхідну допомогу в контейнерах.

Наступний контейнер буде відправлятися в Донецьку область 30 березня, від 7-ої год. ранку до полудня, на площі ЗУАДК при 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111. Просимо добровольців зголоситися на тел. 215-728-1630. Тим, кому потрібно, ЗУАДК зараховує „Community service hours“. Маємо надію на щирий відгук громади, адже, на жаль, є ще багато потребуючих в Україні, які живуть у тяжких умовах і чекають на нашу підтримку. Повідомляємо, що наразі ми зупиняємо збір жіночого одягу. Найбільш потрібно медичного обладнання та медичного витратного матеріалу, чоловічий та дитячий одяг, постіль та ковдри, памперси для немовлят і дорослих, шкільне приладдя та засоби гігієни.

ЗУАДК

Завантаження контейнера з допомогою потребуючим в Україні. (Фото: М. Антоненко)

Українці Канади передали гроші для родин „Небесної сотні“

ТОРОНТО. – 3 нагоди п'ятої річниці Революції Гідності українська громада Канади передала рідним „Небесної сотні“ гуманітарну допомогу – чек на суму 10 тис. дол. Ці гроші призначені сім'ям загиблих, що об'єдналися у громадську організацію „Родина героїв „Небесної сотні“.

Фонд героїв „Небесної сотні“ створений у Торонто для допомоги 107 родинам „Небесної сотні“. Кожній родині буде передано 500 дол., таким чином загальна сума допомоги складе 53,500 дол.

„Українці в Канаді підтримували українців під час Революції Гідності і надають гуманітарну допомогу нашій армії, що бореться із мос-

ковським загарбником. Сьогодні ми вкотре переконались, що разом виборюватимемо повну перемогу“, – зазначив представник Фонду героїв „Небесної сотні“ Сергій Кузан.

Володимир Бондарчук, голова „Родини героїв „Небесної сотні“, син загиблого Сергія Бондарчука, заявив: „Допомога українців Канади – це яскраве свідчення того, що про чин загиблих на Майдані пам'ятають. Обов'язок кожного українця – пам'ятати і вшановувати героїв сучасності, що загинули на Майдані. Вони – приклад самопожертви, відданості та волелюбності. Ми в боргу перед ними“.

Фонд героїв „Небесної сотні“

Передача символічного чека на допомогу родинам „Небесної сотні“.

Ікони стали символом перемоги над смертю

Левко Хмельковський

САВТ-БАВНД-БРУК, Нью-Джерзі. – 20 лютого в будинку Сестрицтва Покрови Божої Матері (голова Леся Сівко) при Українській православної церкві св. Андрія Первозваного було урочисто відкрито виставку ікон, намальованих на дошках скринь від набоїв, які залишилися на полях боїв з російським агресором на Донбасі. У відкритті взяли участь Митрополит Української Православної Церкви у СІА й усієї діаспори Антоній, Архiepіскоп УПЦ США Даниїл, організатори виставки – голова Наглядової ради Першого добровольчого мобільного шпиталю ім. Миколи Пирогова Генадій Друзенко і автор ікон художник Олександр Клименко. Вони розповіли про історію шпиталю і створення виставки.

Шпиталь ім. Миколи Пирогова є найбільшим неурядовим проектом із залучення цивільних медиків до надання медичної допомоги в зоні проведення операції Об'єднаних сил в окремих районах Донецької та Луганської областей, який здійснює Благодійний фонд „Перший добровольчий мобільний шпиталь ім. Миколи Пирогова“ у співпраці з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України, з підтримкою Ради національної безпеки та оборони України.

На сьогодні це єдиний медичний проект, що діє в зоні бойових дій у повній відповідності до вимог українського законодавства. Медики-добровольці шпиталю працювали у 49 місцях у Донецькій та Луганській областях – як у містах і селах, так і в польових умовах та біля контрольних пунктів в'їзду-виїзду на лінії розмежування. З понад 480 добровольців, що впродовж 2014-2018 років працювали в зоні війни, 88 отримали статус учасника бойових дій, сотні – статус учас-

ника війни, багато були відзначені державними та відомчими нагородами.

Восени 2015 року шпиталь поширив свою діяльність на мирні регіони України, здійснивши кардіоогляд мешканців Хмельниччини, який охопив 22.4 тис. осіб у 565 населених пунктах. Адреса: Шпиталь ім. Пирогова, вул. Івана Франка, 17В, кв. 39, Київ, 01030, Ukraine. Електронна пошта: info@medbat.org.ua.

Владика Даниїл розповів про безкорисливу допомогу українських медиків пораненим воїнам, число яких перевищує 56 тис. осіб, про допомогу пораненим на Майдані Незалежності під час Революції Гідності. Митрополит Антоній підкреслив, що на виставці можна придбати ікону для себе відповідно до гасла: „Придбай ікону – врятуй життя“, тому що три чверті грошей

від продажу ікон підуть на діяльність мобільного шпиталю.

„Придбай ікону – врятуй життя“ – мистецька акція київських художників Софії Атлантової та Олександра Клименка, що має на меті підтримати діяльність Першого добровольчого мобільного шпиталю ім. М. Пирогова.

Виставка ікон побувала у Європарламенті, Верховній Раді України, Софії Київській, на території Києво-Печерської Лаври, Українському Католицькому Університеті у Львові, у багатьох містах Європи, США і Канади. Головна ідея проекту – перемога життя над смертю.

З питань придбання ікон можна звертатися до О. Клименка на електронну адресу: olafclmensen@gmail.com, або телефоном: 380-67-968-2973 чи 380-50-591-6507.

Виставку ікон відкривають (зліва): Архiepіскоп Даниїл, Генадій Друзенко, Олександр Клименко, Митрополит Антоній. (Фото: Левко Хмельковський)

ТРИБУНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Міський голова Джан Браун з Президентом/Головним Виконавчим Директором УНСоюзу Стефаном Качараєм, котрий тримає ключ до міста, який був щойно даний йому, і також прокламацію, яка вишановує УНСоюз. (Фото: Юрій Симчик)

125-літній ювілей...

(Закінчення зі стор. 1)

його 125-річчя.

Міський голова Джан Браун і міський адміністратор Роберт Слейбі передали прокламацію і ключ до міста Президенту/Головному Виконавчому Директору УНСоюзу Стефанові Качараєві. Інші присутні члени Головного Уряду УНСоюзу були Головний Оперативний Директор/Головний Секретар Юрій Симчик, Контролер Люба Вальчук і Радна Ірена Ярославич.

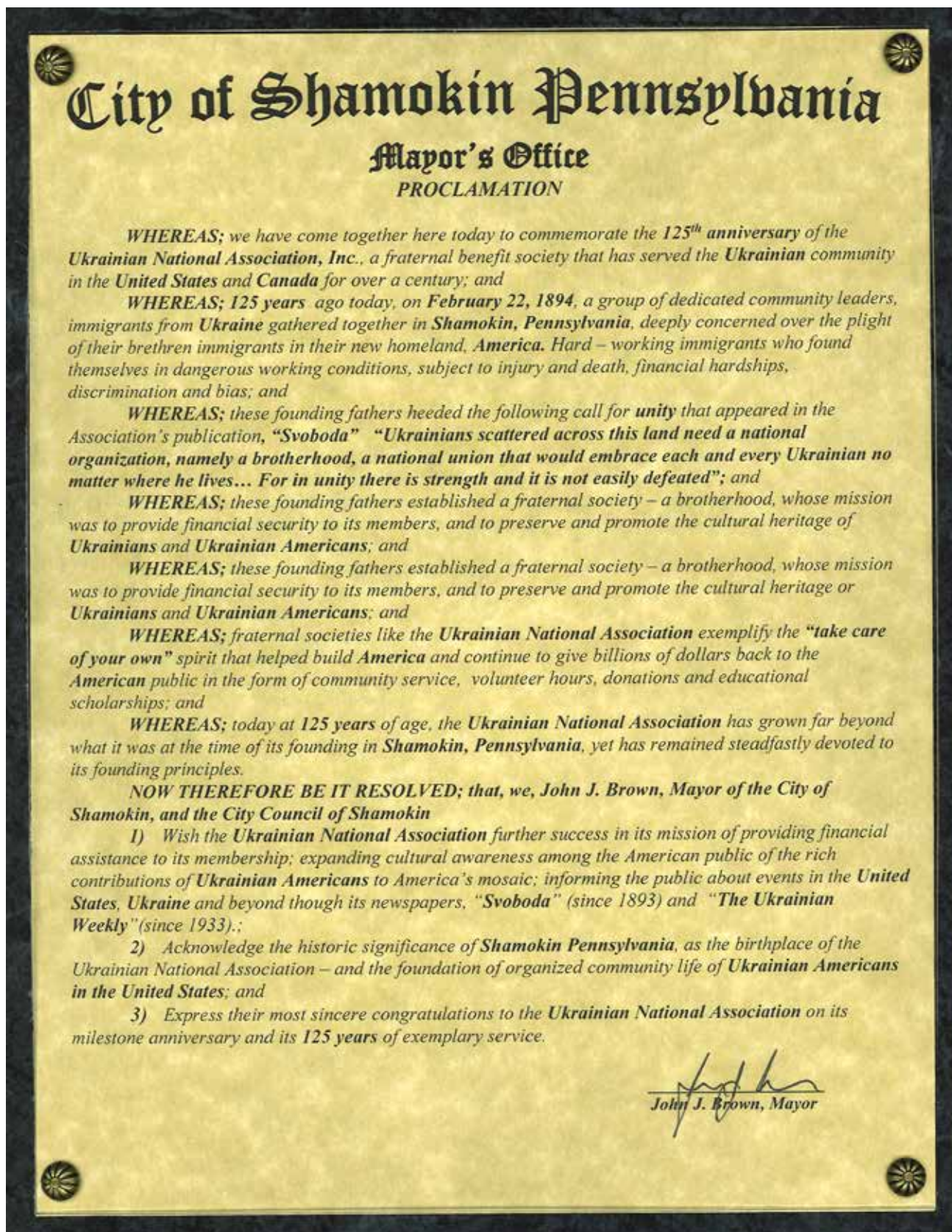
У своїй прокламації, посадник і Міська Рада „бажають Українському Народному Союзові дальших успіхів в його напрямних дорученнях надавати фінансову підтримку своєму членству, розширювати культурну свідомість серед американської публіки про багатий вклад українських американців до мозаїки Америки, інформувати публіку про події у Сполучених Штатах, Україні та поза її межами через свої газети „Свободу” (від 1893 року) та „The Ukrainian Weekly” (від 1933 року); визнають історичну важливість Шамокіну, Пенсильвенія, як місце народження Українського Народного Союзу – і основи організованого суспільного життя українських американців у Сполучених Штатах, і висловлюють свої найщиріші вітання Українському Народному Союзові з нагоди його віхового ювілею та його 125 років зразкової служби”.

Також присутніми під час презентації і відчитання прокламації були Рома Гадзевич, головний редактор „Свободи” і „Українського Тижневика” („The Ukrainian Weekly”); дружина С. Качарая, Святослава; о. Микола Іванов, парох місцевої української католицької церкви Преображення Господнього, і церковний дяк Давид Калета.

Члени Міської Ради Шамокіну Ден МекГо й Скот Ровтон взяли участь в церемонії. Також присутніми були Дорін Еніс, міський адміністративний бухгалтер, і Лері Деклінський, фотограф місцевої газети.

Того вечора, о. М. Іванов і Д. Калета взяли союзовців на екскурсію до історичної церкви Преображення Господнього, яка є другою найстаршою українською католицькою церквою в Америці. Парафія була заснована 1884 року. Угольний камінь теперішньої церкви поблагословив у 1907 році Єпископ Сотер Ортинський, перший український католицький єпископ у США.

Переклад: Лев Іваськів.

УНСОЮЗ СВЯТКУЄ 125 РОКІВ

Фотофакт з історії: 1984

На цій світлині, зробленій 19 лютого 1984 року, Президент Українського Народного Союзу Іван О. Флис біля пам'ятної дошки на честь заснування УНСоюзу біля Української католицької церкви Преображення Господнього в Шамокіні, Пенсильванія. Пам'ятний знак було виготовлено за проектом мистця Якова Гніздовського і встановлено у 1969 році до 75-річчя УНСоюзу.

Президент І. Флис прибув до Шамокіна на 90-ліття УНСоюзу разом з делегацією УНСоюзу, яка включала членів ексекютиви, радних та контролерів. Свято було відзначено Літургією в храмі Преображення, другій найстаршій українській католицькій церкві у США, і продовжене святочним обідом в церковній залі, який відвідали близько 200 осіб. І. Флис зазначив, що Шамокін завжди буде значним містом в історії української імї-

грації до США. Він назвав ранніх піонерів провідцями, яким має бути вдячна українська громада. (Фото: Юрко Зарицький)

На вебсторінці УНСоюзу читачі можуть переглянути фотоархів з історії організації. Фотоархів доповнюється і удосконалюється. Загляньте тут: uninc.org/una/the-una-is-125-years-old/.

Президента Петра Порошенка зустрічають українські ієрархи.

Петро Порошенко відвідав мавзолей, де похований Патріарх Мстислав.

Порошенко відвідав...

(Закінчення зі стор. 1)

Даниїл, Єпископ Стемфордський Української Католицької Церкви Павло Хомницький, настоятель церкви митрофорний протоєрей Юрій Сівко, численні священики. В сослуженні з ними Владика відслужили Літію в храмі св. Андрія Первозваного.

Разом з П. Порошенком приїхали Посол України в США Валерій Чалий, Генеральний консул України в Нью-Йорку Олексій Голубов, консул Денис Семенович, інші офіційні особи.

Промовляли Владика Антоній і Даниїл про вшанування пам'яті „Небесної сотні“, полеглих у війні з Росією, постійні молитви у храмах США за мир і процвітання України, добробут українського народу.

Митрополит Антоній закликав молитися за Україну до Матері Божої, яка своїм омофором завжди охороняла український народ. „Світ повинен знати те, що покоління українців пам'ятають, що герої не вмирають. Вони продовжують жити в пам'яті нації та бути прикладом для майбутніх героїв, які тво-

рять історію“, – сказав він. Митрополит Антоній подякував президенту України за його зусилля для захисту та розвитку України: „Коли через п'ять років після трагедії на Майдані, агресії та страждань я відвідаю Україну, то бачу багато позитивних змін під Вашим керівництвом. Дякую вам за Ваше провідництво“.

П. Порошенко теж виступив з великою промовою. Він відзначив важливу роль української громади США у зміцненні міжнародної підтримки України, відзначив, що Україна нарешті має свою незалежну Церкву, на створення якої чекала багато століть, подякував Вселенському Патріархові Варфоломію, предстоятелям українських церков, патріаршим екзархам, одним з яких був Владика Даниїл, дякуючи зусиллям яких відбулася ця історична подія.

П. Порошенко сказав: „Незважаючи на всі спроби Путіна розколати нас, підірвати стабільність зсередини, дестабілізувати, розповсюджувати брехню, посіяти ненависть у серцях українців, українці зараз сильні, нас підтримує весь світ“.

Президент розповів, що сьогоднішній день розпочав із зустрічі з Головою Генеральної Асамблеї ООН

та від імені України виступив в дебатах щодо ситуації на окупованих територіях. „В залі Організації Об'єднаних Націй окупант – називається окупантом, агресор – агресором, захоплені території – територіями, окупованими агресором. Це результат роботи світової солідарності з Україною, – наголосив президент. – Ніхто не може зупинити українців, які боронять свою землю, які боронять свою віру, які боронять свою державу, які боронять свій народ“.

Говорячи про важливість зустрічі з українською громадою США, П. Порошенко сказав: „Я хочу подякувати всім за спільну молитву. Я хочу подякувати за ці п'ять років єдності українців світу. Я хочу подякувати за тверде бажання продовжувати роботу“.

Він зауважив, що дні 18-21 лютого назавжди увійшли в історію України, коли п'ять років тому за злочинним наказом тодішньої влади було відкрито вогонь по учасниках демонстрації. „Революція Гідності почалася в листопаді 2013 року, тому що Україна більше не хотіла жити під радянським або російським ярмом. Український народ прагнув повернутися до європейської родини наро-

дів“, – сказав президент.

Президент подякував українським військовим, які боронять українську землю на фронті, даючи відсіч російському агресорові, а також українцям США за спільну молитву і щоденні молебні за Україну, які лунають в цьому храмі. Водночас він застеріг, що не треба вважати перемогу здобутою: „У нас попереду багато роботи. І нам треба тримати цю єдність. Для цих дітей. Це молоді українці. Я наголошую – ці діти люблять Україну, і коли вони виростуть Україна буде членом Європейського Союзу, буде членом НАТО“.

Далі був зворушливий момент, бо до вітваря вийшли на зустріч з президентом учні Школи українознавства при Церкві св. Андрія Первозваного (директор Ярослава Данищук). Коли П. Порошенко зауважив, що на місці залишився у інвалідному візочку 11-річний Богдан Смирнов, то підійшов до нього і приголубив хлопця.

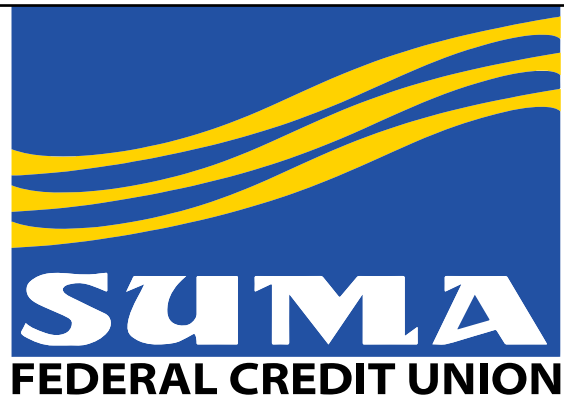
Після Літії почесні гості і духовенство відвідали мавзолей де похований Патріарх Мстислав, де прозвучала поминальна молитва. Перед храмом П. Порошенко спілкувався з учасниками зустрічі, сфотографувався з ними.

Петро Порошенко вітає хлопчика-інваліда Богдана Смирнова.

Усі заспівали гімн України. (Фото: Левко Хмельковський)

В НОВИЙ РІК НА НОВОМУ АВТО!

90%
фінансування
для кваліфікованих
позичальників

Like us on
Facebook

ОТРИМАЙТЕ ПІДТВЕРДЖЕННЯ СЬОГОДНІ!

КРЕДИТ НА ВЖИВАНІ АВТА

НИЗЬКИЙ
ВІДСОТОК **3.25%** **APR*** ДО 48
МІСЯЦІВ

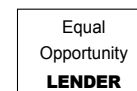
* APR = Annual Percentage Rate. This is not a guarantee of credit. An application and approval is required. All loan rates are based upon member's credit worthiness at time of application and the term of the loan. Your rate may be higher and rates are subject to change without notice. Used vehicle loans are based on the age of the vehicle and term of the loan. Visit us at www.sumafcu.org or call the credit union for current rates.

** Percentage of financing is dependent on credit score. Financing does not include sales tax, tags, destination charges, etc. Call the credit union for more information.

SUMAFCU NMLS# 527694

Federally insured
by NCUA

НАШІ ФІЛІЇ ЗРУЧНО РОЗТАШОВАНІ

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 3
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch
Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org

НОВИНИ З УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

УКУ представили у Давосі

Оксана Левантович

ДАВОС, Швейцарія, – 22-25 січня під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі „Український дім“ став місцем зустрічей впливових людей з усього світу, котрі говорили про інвестиційну привабливість України, співпрацю та спільні проекти. На форумі побували проректор з науково-педагогічної роботи Українського Католицького Університету (УКУ), декан-засновниця Львівської бізнес-школи (LvBS) Софія Опацька та дружоккурсниці УКУ з бакалаврської програми „Етика-політика-економіка” Дарія Гарник.

„Український дім“ проводиться у Давосі вдруге, й завдяки такому майданчику Україна отримує нагоду розповісти світові про себе.

„Це був п'ятиденний форум, на який прийшло багато зацікавлених інвестиціями в Україну і ті, що вже інвестують. В панельних дискусіях вони аналізували український і глобальний контексти. Завдання „Українського дому“ – показати Україну, її сильні сторони, – розповіла С. Опацька. – Багато розмов було про талановиту молодь: чи вона розвивається належним чином, чи має освітню пропозицію, яка потрібна, передовсім саме Україні. Мова йшла також про УКУ, про Українську академію лідерства і її ролі у формуванні молоді”.

Окрім питань освіти, говорили також про цифрову грамотність та кібербезпеку. „В Україні є спеціалісти у цьому напрямку, але їх кіль-

Президент України Петро Порошенко з українськими добровольцями у Давосі.

кість однозначно замала. Втім, вже у найближчому майбутньому питання кібербезпеки стрімко розвиватиметься, тому потреба у таких фахівцях буде дуже великою”, – сказала проректор.

С. Опацька була однією з учасниць дискусійної платформи „Характер лідера”. В дискусії взяв участь також виконавчий директор Інституту лідерства Ігоря Ігнатовича з „Ivey Business School” (Канада) Жерард Сейтс. Їх центр лідерства і львівський при LvBS давно співпрацюють і використовують ті ж моделі. Також у обговоренні проблем лідерства взяли участь президентка та головна виконавча директорка „Western NIS Enterprise Fund” Ярос-

лава Джонсон, незалежний політичний радник з питань побудови національної марки держави, її національної ідентичності та репутації, модератор Саймон Ангольт, американський дипломат, Надзвичайний і повноважний Посол США в Україні (2003-2006), директор Євразійського центру ім. Діну Патрічіу при Атлантичній раді США Джон Гербст.

С. Опацька сказала про лідерство: „Україна сьогодні змушена захищати свою територію, та саме кризові моменти „витають” з нас найкраще. Особливо після Революції Гідності українці почали думати про довшу перспективу і візію, відчули відповідальність за майбутнє кра-

їни. Український бізнес став більше залученим у публічні дискусії, у життя громадянського суспільства. Підприємці розуміють: якщо вони хочуть бачити більше якісних лідерів на чолі держави, вони мають самі бути якісними лідерами у своїх організаціях. Очевидно, що успішний підприємець – це успішний лідер з усіма лідерськими чеснотами, так, якщо ти сфокусований на глобальному партнерстві – потрібно мати навички співпраці. Є тенденція до зміни фокусу і пріоритетів українських підприємців, що вчать у LvBS: вони вчать думати не тільки про зростання прибутків сьогодні, а й про сенс, зміст, про те, що буде завтра. Змінилося і ставлення до конкуренції: вона важлива, та результат більш ефективний, коли відбувається у співпраці. У лідерстві важлива відповідальність, прийняття щораз більше непростих рішень, вміння домовлятися. В УКУ важливим моментом є інтеграція у навчальний процес студентів методики, що формує суспільну відповідальність завдяки практикам соціального служіння. УКУ готовий ділитися своїм досвідом з іншими навчальними закладами, адже чим більше буде таких практик в університетах, тим краще для України”.

Дарія Гарник стала однією з восьми добровольців від України в Давосі. Вона розповіла: „Обов'язків було дуже багато для допомоги гостям. Коли була вільна хвилинка, я намагалася також слухати, про що говорять на дискусіях і було дуже приємно побачити на одній із них проректора УКУ Софію Опацьку, яка говорила про досвід УКУ”.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

запрошує на книжкову презентацію

Д-ра Марти Богачевської-Хом'як

Ukrainian Bishop, American Church: Constantine Bohachevsky and the Ukrainian Catholic Church.

Washington, D.C.: The Catholic University of America Press, 2018

Авторка, використовуючи багатий і новий архівний матеріал, вперше розглядає стосунки греко-католицької церкви і української громади в Галичині та США протягом 20 і 21-го століть. У монографії досліджено політичні та суспільні процеси в Галичині та США; позиція Ватикану, ролі Американської Католицької Церкви в релігійному житті української громади в Америці та процеси становлення Митрополії, заснованої 1958 року.

В неділю, 10 березня 2019 року, о 2-ій годині по пол.

в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

запрошує на презентацію Антології української поезії про Нью-Йорк

New York Elegies: Ukrainian Poems on the City.
(Academic Studies Press, 2019). Edited by Ostep Kin

New York Elegies attempts to demonstrate how descriptions and evocations of New York City are connected to various stylistic modes and topical questions urgent to Ukrainian poetry throughout its development. The collection thus gives readers the opportunity to view New York through various poetic and stylistic lenses. Ukrainian poets connected themselves to a powerful myth of New York, the myth of urban modernity and problematic vitality. The city of exiles and outsiders sees itself reflected in the mirror that newcomers and exiles created. By adding new voices and layers to this amalgam, it is possible to observe the expanded picture of this worldly poetic city.

Учасники:

Олена Дженнінгс, Остап Кінь, Василь Махно, Орест Попович, Юрій Тарнавський, Вірляна Ткач

В суботу, 9 березня 2019 року, о 5-ій годині по пол.

в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

Шукаємо опікунку для старенької мами в Silver Spring MD. Побажаний досвід/витривалість з хворими на Алзгаймер. Близько церков, активна Українська громада, гарний дім.
Ukicaregiverneeded@gmail.com
or 617-566-1996

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець
Страхування Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unamember.com

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Ліцензований продавець
страхування життя
Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 480-207-7070
e-mail: eugenemaria1968@gmail.com

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярські друки
- весільні запрошення (в укр. і англ. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 40-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

АРКА
Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
корали, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

DNIPRO LLC.

• Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
• Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
• Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ 645 W. 1st Ave. Tel.: (908) 241-2190 (888) 336-4776	CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave Tel.: (973) 916-1543	PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: (215) 969-4986 (215) 728-6040
---	---	---

2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA
INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanalt@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА
Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуючись нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

Сума	Оплата	Сума	Оплата	Сума	Оплата
\$100 - \$7	\$400 - \$12	\$800 - \$17			
\$150 - \$10	\$500 - \$12	\$900 - \$20			
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20			
\$300 - \$12	\$700 - \$17				

Сума вище \$1000 - Оплата 2%

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.
* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога
вміст пакунка:
борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,
олія - 1 гальон, тушонка - 3 ф., саламі - 3 ф.,
родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,
кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-ПАКУНОК (725-8665)

ШУКАЄТЕ РОБОТУ? МОЖЕМО ДОПОМОГТИ!

Шукаємо ліцензованих продавців страхувань життя та ануїтетів. У випадку відсутності ліцензії, можемо сприяти її отриманню.

Приєднуйтесь!

Український Народний Союз
з 1894 року

(800) 253-9862
дод. 3018
Ukrainian National Association
Since 1894

UKRFCU
Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union

ANNUAL MEETING

Saturday, March 23, 2019
10:30 am

Ukrainian Educational and Cultural Center

700 N. Cedar Rd.
Jenkintown, PA 19046
Please bring your Photo ID

NCUA
National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

Philadelphia • Jenkintown
Trenton • Feasterville

SAVE THE DATE

ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ
ВІДБИТКИ РИСУНКИ МАЛЮНКИ

Компанія **William Greenbaum Fine Prints** є в бізнесі понад 50 років. В даний час маємо для продажу 25 творів підписаних Я. Гніздовським. Також хочемо купити ще більше його відбиток, рисунків та малюнків.

JACQUES HNZIDOVSKY
Woodcuts and Etchings

ВСІ ТВОРИ МОЖНА ОГЛЯНУТИ НА ВЕБ-СТОРИНЦІ
www.greenbaumprints.com

Просимо звертатися з усіма питаннями на
wng@greenbaumprints.com
або по телефону, 508-284-7036

William Greenbaum Fine Prints
98 South Street
Rockport, MA 01966

Галерія відкрита за попереднім домовленням.
Член: International Fine Print Dealers Association

Смертельна зона...

(Закінчення зі стор. 15)

ців, у тому числі дядька мого батька Івана Фесяка.

Водночас село Добра зазнало ще кілька атак. 22 червня 1945 року під час нападу загинули 26 людей, а 19 січня 1946 року було піддано туртурам і жорстоко вбито 28 селян. Вік тих, кого вбили й замордували, коливався від одного до 72 років. 20 жертв становили жінки, а двоє – хлопчики віком чотири і шість років.

Троє інших членів нашої сім'ї зазнали переслідувань нацистів. Моїх двох дядьків Дмитра й Кирила відправили в Авшвіц і Бухенвальд, відповідно. Дмитро загинув в Авшвіці у віці 19 років. Він протримався там усього місяць. Кирило вижив і згодом одружився з Ядвігою – полькою, яку він зустрів у Бухенвальді після того, як табір звільнили британці. Вони емігрували до Великобританії, а потім до Канади.

У березні 1942 року тітку мого батька Марію Кудлак, якій було лише 17 років, нацисти відправили до Німеччини в Ортмансдорф (за 10 кілометрів на південному заході від Хемніцу), де вона примусово працювала на фермі до липня 1945 року. Згодом вона повернулася в Добру, яка в цей час зазнавала постійних нападів із боку польських націоналістів. Повертаючись до села, вона зустріла польського селянина (чи партизана – цей епізод лишається неясним), який погрожував убити її. Однак вона зуміла врятуватися, повідомивши його, що впізнала в ньому чоловіка своєї подруги.

Він не впізнав її, проте вона почала благодати не вбивати її та зрештою

переконала його привести її до його дружини, аби та впізнала її. На щастя, так і сталося, і вона врятувала своє життя. Їй порадили одразу ж тікати із села та ніколи туди не повертатись, а також спалити всі документи, які засвідчували її особу, зокрема те, що вона українка. Вона так і зробила.

Однак унаслідок цього їй було вкрай важко довести, що вона примусово працювала в нацистській Німеччині, і німецький уряд так і не виплатив їй компенсації. Вона опинилася серед тих українців, яких депортували до радянської України протягом 1944-1946 років. Вона жила дуже бідно й померла кілька років тому в Миколаївській області на півдні України.

Мій батько чув і про інші погроми українців із сусідніх сіл. Протягом березня-квітня 1946 року члени 26 українських сімей, зокрема один лікар, загинули від рук польських націоналістичних груп поблизу церкви в селі В'язівниця. Син лікаря зумів утекти й повідомив УПА, що трапилось. У відповідь приблизно 300 партизанів УПА вбили 78 поляків і поранили римо-католицького священика, а також зруйнували польську римо-католицьку церкву.

У травні 1945 року в Пискоровичах 38 радянських солдатів охороняли велику групу українців, яких за два дні мали депортувати до радянської України. На них напала група з 400 польських партизанів, убивши 1,300 українців і радянських солдатів. Кількість убитих може бути перебільшеною, бо мій батько не був свідком цього нападу, а лише чув про нього, але сама різанина відбулася напевне. Дивно, але ніхто не чув про те, щоб радянська влада покарала польських націона-

лістів чи селян за вбивство радянських солдатів.

Висновки

Слухати спогади моїх батьків і відвідувати їхні села непросто. Життя мого батька в комуністичній Польщі, вочевидь, було жахливим, і йому навіть довелося служити в польській армії. Однак у цієї історії є щасливе закінчення. Мої батько й матір емігрували до Канади окремо одне від одного наприкінці 1950-их років і в середині 1960-их років.

Там вони одружилися в 1967 році та виростили трьох дітей у Ейджаксі, Онтаріо. Вони були активними парафіянами української православної церкви, а їхні діти стали громадянами Канади і Польщі.

Андрій Фесяк – незалежний спеціаліст у справах безпеки і міжнародної співпраці України та інших країн Східної Європи, колишнього СРСР. Він також – міжнародний директор і співвласник „Final Cut Media“. Народився в Канаді, останні 20 років живе в Україні.

Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

Загальні Збори Філадельфійської Округи

відбудуться

в четвер, 21 березня 2019 року, о год. 6-ій вечора

в Українському Освітньо-Культурному Центрі
700 N Cedar Rd., Jenkintown, Pennsylvania 19046

У нарадах зобов'язані взяти участь члени управи
окружного комітету, конвенційні делегати,
та по два делегати від наступних відділів:

10, 83, 116, 153, 162, 163, 173, 216, 231, 245, 247, 347, 362, 397

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:

Юрій Симчик - Головний Секретар УНСоюзу
Мирон Колінський - Головний Організатор УНСоюзу

За управу Округи:

Люба Стрілецька, Голова
Марія Люба Вальчук, Секретар

повідомляє своїх членів, що

Загальні Збори

відбудуться

у суботу, 16 березня 2019 р.

о 7-ій годині вечора

в залі Дому СУМА

301 Palisade Ave, Yonkers, New York 10703

Цього року закінчується каденція наступних трьох членів Дирекції: Стефана Шульгана,

Ігора Макаренка, та д-ра Ореста Козіцького та двох членів Кредитної Комісії: Петра Барни і Мирона Дашко

Пропозиції до Номінаційної Комісії слід пересилати на адресу:

SUMA (Yonkers) Federal Credit Union
125 Corporate Blvd., Yonkers, NY 10701

Після Загальних Зборів буде перекуска.

Про Вашу участь прошу повідомити по телефону 914-220-4900

Федеральна Кредитова Кооператива САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК

повідомляє все членство, що

68-і Річні Загальні Збори

Відбудуться в неділю,
17-го березня, 2019 року

о годині 2:00 по полудні
у великій залі Академії св. Юра,
при 215 схід 6-та вул. в Нью Йорку

Цього року закінчується каденція наступних двох членів Дирекції:

Степана Качарая та Адама Гапія

Пропозиції до Номінаційної Комісії прошу пересилати на адресу:

SELF RELIANCE (NY) F.C.U.

108 Second Avenue

New York, NY 10003

Attn: Nominating Committee

Просимо членів принести зі собою членську книжечку.

Selfreliance
Federal Credit Union

ДО

100% ФІНАНСУВАННЯ*

ПОЗИКА на автомобіль

ВІД

3.75%
APR

НА НОВИЙ

4.00%
APR

НА ВЖИВАНИЙ

* Для нових позик на автомобілі надається до 100% фінансування на основі купівельної ціни від дилера купівлі-продажу (без урахування податків, дилерських зборів та додатків), а також для позик на вживані автомобілі, що базуються на поточному значенні NADA.

Auto loans are available for both new and used vehicles, with models up to 6 years old. The minimum loan amount is \$5,000; the maximum loan amount is \$50,000. Terms up to 60 months and 0% down payment. Annual Percentage Rate (APR) is based on an assessment of individual creditworthiness and our underwriting standards. For example, a new auto loan from the dealer for \$50,000 with a 48-month term, 100% LTV, and a borrower's credit score of 730, currently, will have an APR of 3.75% and monthly payments of approximately \$23 per \$1,000. Current auto loan modification fee is \$50. Auto loans available only to members and only in designated geographic locations. Offered rate & terms subject to change at any time without notice. Offer may be withdrawn at any time. Subject to approval of application.

Full disclosure available at <https://www.selfreliance.com/join-about-us/disclosures/>. Please call toll free at 1.888.222.8571 for current offers, rates and terms.

EQUAL HOUSING LENDER

Home Office: 2332 W. Chicago Ave., Chicago IL 60622, 773-328-7500

SELFRELIANCE.COM

5000 N. Cumberland Ave., Chicago, IL 60656

773-589-0077

734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106

973-373-7839

26495 Ryan Rd., Warren, MI 48091

586-757-1980

136 E. Illinois Ave. #100, Palatine, IL 60067

847-359-5911

558 Summit Ave., Jersey City, NJ 07306

201-795-4061

11838 Jos. Campau, Hamtramck, MI 48212

313-366-0055

302 E. Army Trail Rd., Bloomingdale, IL 60108

630-307-0079

60-C N. Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981

973-887-2776

7345 Orchard Lake Rd., West Bloomfield, MI 48322

248-487-0330

Ділимося сумною вісткою з рідними і знайомими, що 21 лютого 2019 року відійшла у вічність наша найдорожча Мама, Бабця, Прабабця і Сестра

**св. п.
Марія Йовик**

з дому Цюрак

народжена 27 листопада 1927 року.

Панахида відбудеться 1 березня 2019 року в похоронному заведенні Петра Яреми в Нью-Йорку.

Похоронні відправи відбудуться 2 березня в церкві Annunciation of the BVM, Great Meadow, NY, а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

У глибокому смутку залишилися:

- донька - Марта Йовик Пивоварів
- син - Орест Йовик
- внуки - Ляриса Пивоварів
- Ксеня Мажор з чоловіком Thomas
- Калина Йовик
- правнуки - Jackson and Elle Major
- сестра - Оріся Баранська з родиною
- Юрко і Леся Геймури з дітьми
- Роман і Judy Баранські з дітьми
- Орест і Nансу Баранські з дітьми
- Христя і Мирон Чучмани з дітьми

дальша родина в Австралії і в Україні.

Замість квітів, пожертви можна складати на Orphans' Aid Society, поранених Українських воїнів або на Служби Божі.

Вічна їй пам'ять!

З великим болем і смутком повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що 15 лютого 2019 року відійшла у вічність у своїй улюбленій хаті в м. Норт Порт, Флориди наша найдорожча і улюблена Дружина, Мама, Бабуся, Прабабуся, Тета, Вуйна, Стрийна, суспільно-громадська діячка і патріотка України й Америки

св. п. Катерина (Катруся) Кобрин

наймолодша дитина покійних Вавра і Варвари Осадців.

Народилася 15 серпня 1935 року в с. Звенигород коло Бучача, Україна. Вийшла заміж за Атанаса Кобрини 12-го липня 1952 року.

Покійна переїхала до Норт Порту в 1994 році. Була активною членкою Української Католицької Церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці, 56-го Відділу Союзу Українок, Українського Американського Клубу, Українського Народного Союзу, Українського Музею і Союзу Українців Католиків „Провидіння“.

Душа Покійної полинула на зустріч з покійними улюбленими батьками, трьома братами, двома сестрами, улюбленим сином Андрієм Богданом, який помер в 1994 році.

У глибокому смутку залишились -

- муж - Атанас Тарас
- дочка - Марія Люба з дітьми Галинкою і Юрком, і внучками Вірочкою і Надійкою
- сини - Олесь Зенко, і підполк. Адріян Ігор з дружиною Ангелітою і сином Богданчиком
- невістка - Дженес Кобрин з дочкою Ліною,
- братова - Стефанія Осадців з родиною, і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Панахиду відслужили Отці Василь Петрів і Олег Сацюк в п'ятницю, 22 лютого, в похоронному закладі Farley, а похоронні відправи в суботу, 23 лютого, в Соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці і похоронення Покійної у Venice Memorial Gardens відслужили Владика Богдан Данило, Єпископ Єпархії св. Йосафата в Пармі, і о. Василь Петрів, Парох.

Замість квітів пожертви просимо складати на „War Victims Fund“ через 56 Відділ США, або на „Ukrainian Catholic Education Foundation“.

У глибокому смутку ділимося вісткою, що відійшла у вічність

**св. п.
Марія Йовик**

довголітня меценатка для добра України.

Св. п. Марія Йовик заснувала Товариство Допомоги Сиротам в Україні в 1992-му році на допомогу й підтримку сиротам в Україні. Завдяки невпинним зусиллям св. п. пані Марії, Товариство зростало і стало корінною організацією по всій Україні. Тисячі сиріт одержали фінансову допомогу, одягу та підтримку завдяки її любові і дбайливості. Багато з них закінчили вищу освіту і стали професійними, корисними членами суспільства. Наслідком відданості й наполегливості св. п. Марії Йовик та її безмежної любові до України, ТДС дали процвітає і продовжує працю покійної.

Складаємо найглибше співчуття родині покійної Марії Йовик в цей час їхньої великої втрати.

Вічна їй пам'ять!

Управа Товариства Допомоги Сиротам в Україні
Orphans' Aid Society

Oblast Memorials
PO Box 746, Chester, NY 10918
845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В НУ/НІ/СТ/РА
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ
~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ
НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Ділимося сумною вісткою, що 2 лютого 2019 року в Роквил, Мериленд, відійшов у вічність довголітній і видатний провідний політично-громадський діяч, наш дорогий Тато, Дідусь та Прадідусь,

**св. п.
Роман Шраменко**

народжений 22 липня 1923 року в селі Тудорковичі на Сокальщині, Львівська область.

Похоронні відправи відбулися 16 лютого 2019 року на цвинтарі Venice Memorial Gardens у Венісі на Флориді.

У глибокому смутку залишилися:

- сини - Андрій та Юрій з родинами
- донька - Марта з родиною
- ширша родина в США, Канаді й Україні

Вічная Пам'ять!

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА І СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

**ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

*Коротко строковий
грошовий рахунок*

*Money Market
Account*

Високі відсотки

1.77%

APY*

**САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА**

Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.

ГОЛОВНЕ БЮРО: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 TEL: 212-473-7310 FAX: 212-473-3251

Вигідно розташовані філії:

КЕРГОНКСОН:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845-626-2938
Fax: 845 626-8636

ЮНІОНДЕЙЛ:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: 516 565-2393
Fax: 516 565-2097

АСТОРИЯ:

32-01 31st Street
Astoria, NY 11106
Tel: 718 626-0506
Fax: 718 626-0458

ЛІНДИНГІРСТ:

225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631 867-5990
Fax: 631 867-5989

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
Info@selfreliancenyc.org

ІНТЕРНЕТ:
www.selfreliancenyc.org

**Поза Нью Йорком дзвоніть
безкоштовно:**

*APY - Відсоток у річному відношенні з денно нарахованою дивідендою. Мінімальна сума на відкриття Money Market рахунку \$2,500.00. До шість виведень з рахунку в місяць. Мінімальна сума виведення - \$500.00. Дивіденда виплачена місячно та може бути змінена в будь який час.

Your savings federally insured to at least \$250,000
and backed by the full faith and credit of the United States Government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

**EQUAL HOUSING
LENDER**